

LENI SARIS

Maar mensen gaan voorbij

LENI SARIS

Maar mensen gaan voorbij

Eerste druk in deze uitgave 1998

NUGI 342

ISBN 90.205.2456.9

Copyright © 1998 by 'Westfriesland', Hoorn/Kampen

Omslagillustratie: Reint de Jonge

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Hoofdstuk 1

Katherien stond tegen de muur van het vervelozе vervallen huisje geleund en keek onverschillig naar de vechtende kinderen. Ze vochten altijd, dacht ze verveeld, daar kon ze zich niet mee bemoeien, al werd er van haar verwacht dat ze orde hield. Tenzij ze elkaar met een stuk hout of erger te lijf gingen, liet ze haar broertjes, zusjes en buurkinderen vechten, zover weg met haar gedachten dat ze het eeuwige gekrakeel ten slotte niet meer hoorde.

Boven werd met geweld een raam opengeschoven en een vrouw met donker verward haar keek naar buiten.

„Katrien, sta je tijd niet te verknoeien!” De stem snerpte maar Katherien was er niet van onder de indruk. „Vooruit, haal die kinderen uit elkaar. Zie je dan niet dat je kleine broertje onder ligt. Het kind stikt zowat... Vooruit dan, slome meid!”

„O, welnee, hij stikt nog lang niet. Hij komt wel weer boven!” Katherien liep naar de vechtende kinderen.

„Brutale meid!” Boven klapte het raam dicht.

Katherien deelde enige bepaald niet malse klappen uit – wie ze kreeg, kon haar niet schelen – waarna ze haar vijfjarig broertje Guus bij zijn arm pakte en omhoogseurde. Hij brulde als een sirene en gevaar voor ademnood was dus beslist niet aanwezig.

„Hou je waffel!” gebood Katherien. „Het is natuurlijk jouw schuld weer. Geef die bal aan Heintje terug, je moet het laten om alles van andere kinderen te pikken! Veeg je neus af! Nee, niet aan je mouw, viespeuk!”

Ze bewerkte de mopsneus van Guus niet zachtzinnig met haar eigen zakdoek. Guus drensde nog wat na maar hij was bang voor zijn bazige oudste zus.

Als het erop aankwam, luisterde hij beter naar haar dan naar zijn moeder, die hem, zoals al haar kinderen, het ene ogenblik heftig verwende en het volgend ogenblik om de oren sloeg. Het gezin Van Doren was groot, druk en onrustig, maar het was, gemeten naar de maatstaven van de omgeving, een heel goed en net gezin. De buurt was armoedig, op het asociale af, en de huizen stonden op de nominatie om te verdwijnen, maar zover was het nog niet. Natuurlijk kreeg je wel een paar zeer onhebbelijke gewoonten en gingen je manier van spreken en woordkeus er niet op vooruit in zo'n buurt als deze, maar daar bleef het voor de Van Dorens wel bij. Moeder, vlug driftig, altijd druk in de weer, had geen tijd om haar kroost een

voorbeeldige opvoeding te geven, maar ze deed eraan wat ze kon en haar hand zat wel eens wat te los als het erom ging de kinderen haar mening duidelijk te maken.

Liesje, Mien, Karel en zelfs kleine Guus hadden een fenomenale handigheid gekregen in het ontduiken van de straffende hand. Alleen Katherien, eigenwijs en koppig, weigerde te duiken, zodat de klap, als hij viel, bij haar hard aankwam. Een keer was de klap zo raak geweest, dat Katherien er een dikke rode wang van kreeg en haar moeder met zulke gloeiende ogen aankeek dat deze ervan schrok.

Katherien was niet bepaald het meest gezellige of enthousiaste gezinslid. Je kreeg haar moeilijk tot helpen en het enige wat ze graag deed, was haar neus in ieder boek of blad begraven dat ze in handen kon krijgen. Als Katherien weer eens voor de wereld verloren was en de gedrukte woorden indronk als een spons het water, gebeurde het wel eens dat ze haar moeder niet hoorde roepen. En als moeder dan aan kwam stormen, werd het boek meestal uit haar handen gegrist en neergegooid. Geduld was niet de grootste deugd van moeder Van Doren en met Katherien wist ze helemaal geen raad. Het was zo'n vreemd kind, dacht ze bezorgd als ze tijd had om na te denken, maar dat had ze niet zo dikwijls.

Katheriens vader, die met zijn textielwaren de weekmarkten afreisde, strafte niet en sloeg nooit. Hij werkte hard en als hij thuis was, verveelde het hem eindeloos als zijn vrouw hem de zondenlijst van zijn kinderen voorlas.

„Ja, jij... jij vindt alles goed wat die apen doen,” had ze zich in het begin beklaagd. „Wat ben jij voor een vader?”

„Ja, luister eens, Rie,” had hij teruggesnauwd, „ik dank er feestelijk voor om als ik thuiskom voor kinderbeul te gaan spelen. Als ze vervelend zijn, geef je ze een mep en daarmee uit.”

Rie had haar les goed geleerd. Ze mepte dan ook vlot. En alleen als ze eens ruzie met haar man had, verweet ze hem dat hij 'de mooie jongen' was voor zijn kinderen.

„Nou mens, dan mep je niet!” had hij verveeld geantwoord, en op dat ogenblik had hij toevallig in de richting van Katherien gekeken. De ondeugende glimlichtjes in haar ogen waren niet mis te verstaan, ze had van het antwoord genoten. Niet omdat ze het zo leuk vond dat haar moeder ongelijk kreeg, maar gewoon omdat ze gevoel voor humor had.

Vader Van Doren had hetzelfde trotse gevoel als een voetballer

die het winnend doelpunt maakt. Katherien was nu eenmaal een teruggetrokken kind waar je met slaan helemaal niets bij bereikte. Ze ging zoveel als mogelijk was haar eigen weg en ze moest niets van de straat hebben. Hij wist wel dat ze er een hekel aan had om met hem mee te rijden in de auto met aanhanger. Om beurten ging er een mee op zaterdag.

Katherien maakte zich altijd zo klein mogelijk en schrok op als haar vader riep: „Katrien, ren eens even naar de wagen... Katrien, ren eens even om koffie... Katrien, wissel eens even geld...” Geen mens wist hoe ze de buurt haatte en haar familie... ach nee, haar familie haatte ze natuurlijk niet. Ze hield op haar manier misschien wel van ze, maar ze wist niet wat het was waardoor ze alles zo anders bekeek dan de andere meisjes in de straat en ook anders dan haar altijd ginnegappende zusjes.

„Ze noemen je Zus Lef!” Lies kwam gierend van de lach binnenrollen.

„O, wat leuk!” Katherien werd rood van boosheid. „En jij weet niet hoe hard je moet komen hollen om het mij te vertellen, hè? Nou, het kan me geen zier schelen. Ik ben blij dat ze me zo noemen, dan weten ze tenminste dat ik ze niet moet.”

„Ze moeten jou ook niet, kind, want je loopt altijd met je neus in de lucht en vandaag of morgen val je nog eens met een geweldige klap op je snuit,” beet Lies geprikkeld terug. „Weet je wat jij doet? Je altijd van alle snertkarweitjes afmaken. Denk nou alsjeblijft niet dat je beter bent dan wij.”

„Lijzabeth,” treiterde Katherien, omdat ze wist dat Lies razend werd als haar naam zo werd verbasterd.

„Jouw naam is mooi... Trién!” Lies deed een sprong en rukte haar oudere zusje venijnig aan haar lange roodbruine haren.

„O ja, nou ik zal wel zorgen dat ik geen Trien blijf en ook geen Katrien!” Katherien sloeg naar Lies. „Laat m'n háár los!”

„Gaat het, dámes?” De moederlijke hand rukte het tweetal uit elkaar. „Zulke grote lummels en dan nog vechten!”

„Zij is begonnen!” zei Lies.

„Dat lieg je, jij begon. Ze schold me voor Lefzus uit,” beschuldigde Katherien met een lange vinger in de richting van Lies.

„Zus Léf, kind... en dat ben je!” Lies holde weg, de trappen op naar de zolder, waar de slaapkamertjes waren. De moeder van de meisjes keek naar haar oudste, die weigerde op de loop te gaan om zo het moederlijk onweer te ontlopen.

„Ik ben niet begonnen,” zei ze tartend. „Waarom moeten ze mij altijd hebben? Ik doe een ander toch ook niets?”

„Je bemoeit je met niemand,” snauwde haar moeder. „Het is je eigen schuld. Doe dan ook niet of je weet-ik-wat bent.”

„Nou ja, ze vinden het gek als je wilt lezen en ze lachen overal even stom over,” mokte Katherien. „Ik moet het toch zelf weten.”

„Nou ja, schiet nou maar op!” Haar moeder gaf haar een duw tegen de schouder.

Het had geen zin Katherien uit te leggen dat ze het moeilijk had en zich buitengesloten voelde, omdat ze zichzelf overal van terugtrok en op alles in haar omgeving kritiek uitoefende. Katherien zou het niet begrijpen en eigenlijk was het haar moeder ook te veel om het onder woorden te brengen. Katherien was moeilijk om mee om te gaan, maar of ze nu mooi of lelijk keek, ze had maar te doen wat haar gezegd werd.

Katherien gaf een nijldige ruk met de schouder waartegen ze een duw had gekregen. Het was een gebaar dat duidelijk zei: Blijf van me af!

Het scheelde niet veel of ze kreeg opnieuw een draai om de oren maar haar vader kwam binnen en dat redde haar.

„Die brutale meid!” klaagde Katheriens moeder.

„Ik ben niet begonnen,” herhaalde het meisje koppig.

„Mens, schei erover uit en hou jij ook je mond, Katrien.” Vader schoof langs het tweetal heen en plofte in de enige gemakkelijke stoel, die kreunend kraakte onder zijn gewicht.

Katherien begon mikkend de tafel te dekken. Het was haar beurt en ze durfde deze keer niet te proberen Mien ermee op te knappen, die nogal goedig was en onder de plak van de oudste zus zat, zodat ze vaak haar werkjes moest opknappen.

„Katrien, je weet het, hè? Morgen ga jij mee!” hielp haar vader haar herinneren. „Ik ken je, vóór ik het weet ben je verdwenen. Dat zul je me deze keer nou eens niet leveren.”

„Ja maar, ik heb nog huiswerk en, eh... ik mocht bij juffrouw Vletter een boek komen halen... misschien mag ik wel even op visite blijven.”

Hij hoorde wel de hunkering in haar stem, maar recht was recht. Katherien had net zo goed haar plichten als de anderen, en ze probeerde al vaak genoeg om te ontkomen.

„Mag Mien? Hè toe, vader... ze doet het graag... deze éne keer nog!” bedelde Katherien. „Ik wil zo graag naar juffrouw Vletter. Ze is echt

aardig en ze heeft zo'n leuke kamer en een massa boeken!"

Vader Van Doren aarzelde. Ach, als het kind het nou zo graag wilde en Mientje had er niets op tegen, dan was het hem goed. Katherien zag het aan zijn gezicht. Ze mocht naar juffrouw Vletter die zo fijn les gaf! „Kom het boek maar even halen, Katherien,” had ze vriendelijk gezegd. „Je mag het van me lenen als je er heel netjes op bent”. Katheriens moeder, moe en geprikkeld en nog boos om het optreden van haar oudste, verhinderde vrij vinnig dat haar man toestemming gaf. Ze kon het ook niet goed verdragen dat Katherien zo met de onderwijzeres dweepte.

„Daar komt niks van in!” zei ze kortaf. „Als het jouw beurt is, ga je met je vader mee. Dat zou je wel denken, hè? Altijd Mien of Lies met jouw werk op te schepen.”

„Van vader mocht het wél... van u mag ik niks!” Katherien stampvoette van woede. „Ik heb er geen zin in als een aap in die kraam te zitten kijken en te hollen voor stomme boodschappen. Katrien, haal eens koffie... Katrien, wissel eens tien gulden maar verlies je geld niet... bah!”

„Je éét dan toch maar van die kraam!” zei haar moeder woedend.

„Nou goed, maar andere kinderen hoeven toch ook niet mee als hun vader gaat werken.” Het klonk niet bepaald alsof ze gezwicht was voor het argument van haar moeder. „Ik wou dat ik hier weg was, en als ik groot ben dan ga ik wel, hoor.”

Het kind werd werkelijk hondsbrutaal, dacht haar vader bezorgd, maar je bereikte niets met dwarsbomen en dat bezoek aan die juffrouw Vletter betekende blijkbaar heel veel voor haar. Hij begreep zijn oudste ook niet zo best, maar hij wist dat ze stil en ook wel lief kon zijn, als je haar maar met rust liet met haar boeken. Dat ging natuurlijk niet altijd, maar hij twijfelde ernstig aan moeders doortastende methode.

Deze keer liep het de spuigaten uit. Het antwoord op Katheriens woedende opstandige woorden was een welgemikte tik tegen de achterkant van Katheriens hoofd. Het was geen harde maar wel een effectieve tik, want Katherien dook voorover in haar bord erwtensoep, tot enorm genoeg van de broers en zussen.

„Hou nou je brutale mond dicht en eet je soep!” luidde moeders ultimatum. Maar dat was te veel verlangd van de jeugdige opstandeling. Ze rende van tafel en ze hoorden haar voeten een roffel op de onbedekte zoldertrap slaan. Boven bondsden deuren in het slot. De stemming aan tafel was beduusd.

„Fijn gedaan, hoor meid!” zei vader Van Doren sarcastisch tegen zijn vrouw.

„Hou alsjeblieft je mond. Ik weet best dat ze brutaal is, maar als ze wat aan mij vraagt, bemoei jij je er dan niet mee. Als ik je raad nodig heb, vraag ik ’m wel. En laten we nou in vredesnaam gaan eten.”

Hij zwaaide het op kijverige toon gedane relaas over de kibbelpartij van Lies en Katherien verveeld weg.

„Lies zal ook wel wat gedaan hebben,” zei hij. „Láát ze kibbelen, goeie mens. Ze redden het wel zonder dat jij je er steeds mee vermoeit en bemoeit, als je begrijpt wat ik bedoel.”

Hij bedoelde dat ze het nooit zou leren, dacht ze wrokkig, en dat had je er nou van, als je probeerde je kinderen netjes op te voeden. Als je de oorsprong van de ruzies opspoorde, kwam je altijd bij de onwillige, brutale Katherien terecht.

Van boven kwam geen geluid. En al mopperde moeder wel, ze liet het oogluikend toe dat haar man na tafel naar boven trok, met drie dik belegde boterhammen en een glas warme melk.

Katherien lag op haar bed en kwam overeind toen de deur opening, haar gezicht was behuild.

„Hier, kleine lastpak,” zei vader met ruwe hartelijkheid. „Je hoeft nog niet te verhongeren omdat je met je neus in de soep hebt gelegen. Doe toch niet zo gek, meid. Waarom zet je de boel toch zo op stellen? Dat is voor mij ook niet zo leuk als ik moe thuiskom.”

„Niemand geeft om mij!” huilde Katherien.

„Onzin. Natuurlijk houden we van je. Maar als jij ook ieder ogenblik vlam vat... je geeft zelf aanleiding tot ruzie. Kun je nou echt niet eens wat, eh... gewoner doen, net als de anderen, meid?” Hij schoof haar het bordje toe. „Hier, eet maar gauw en gooi het glas melk niet over de dekens, want dan ben je nog niet gelukkig!”

„Ik wil nooit ruzie, het komt vanzelf!” zei Katherien somber. „En heus, vader, het is niet omdat ik je niet helpen wil, al heb ik nou eenmaal een hekel aan... nou ja... aan jouw werk. Maar ik had van jou wél naar juffrouw Vletter mogen gaan. Wie vond het weer niet goed? Moéder, altijd maar slaan, altijd maar schreeuwen... altijd maar boeken uit je handen rukken en altijd hoor je maar: Let op je zusje... let op je broertje... Gunst, wat zou het fijn zijn om weg te gaan... héérlijk!”

Vader keek verbijsterd naar het meisjesgezicht, dat er opeens verlangend en zacht uitzag.

„Dat meen je toch niet? Je bedoelt... met z’n allen weg van hier...”

uit de straat? Tja, ik weet dat je de straat akelig vindt, maar later, hè?" Hij zweeg hulpeloos. „Is dat het, wat je bedoelt?"

„Ik geloof het niet. Ik wil gewoon weg. Het is hier altijd zo druk, zo... nou ja, ik kan het eigenlijk niet uitleggen. Misschien bèn ik wel Zus Lef... ik weet het niet!"

„Zou je... ons dan niet missen, Katrien?" Ze hoorde de pijnlijke klank in haar vaders stem.

„Misschien wel, maar wat zouden jullie het rustig hebben zonder mij, en ik zou kunnen lezen... lézen..." Ze zuchtte spijtig. „Nou ja, dat is natuurlijk allemaal onzin. Zoiets kan hier nou eenmaal niet. Als ik tenminste maar niet overal de schuld van kreeg. Alles wat ik doe is verkeerd... nou, dat gaat me gewoon vervelen. Lies en Mien krijgen niet half zoveel klappen als ik."

„Nou ja, je weet best dat moeder het niet zo meent. En als ik nou vraag aan moeder of ze het toch nog goedvindt dat Mien voor jou inspringt?" probeerde vader onhandig te troosten.

„Nee, nou hoeft het niet meer. Ik ga wel mee." Ze trok een lang gezicht. „Leuk vind ik het niet, maar ik zou niet eens meer willen dat moeder nou nog ja zei."

„Zit madam nog te prullen?" vroeg Katheriens moeder toen haar man beneden kwam met het lege bord en glas. „Het eten heeft haar nogal gesmaakt."

„Ja, mag het misschien?" snauwde vader zijn vrouw af. „Mens, hak toch niet altijd op dat kind. Anders is nog niet altijd slechter. Omdat jij haar nou niet begrijpt en omdat ze nou niet dol is op deze buurt en wél van lezen houdt, hoef je haar toch niet als mikpunt te kiezen, wel?"

„Nee, maar het is ook niet nodig dat ze zo brutaal is en zich altijd van de vervelende karweitjes probeert af te maken." Ze haalde haar schouders op. „Ze moet maar leren wat plicht is."

„Goed, als jij dan eens uitscheidt met haar telkens haar boeken uit de handen te rukken... ik méén het!" Hij liep de kamer uit. En voor hij de deur achter zich dichtsloeg, hoorde ze hem nog mompelen: „Van mij mag ze lezen als ze dat leuk vindt, dan doet ze tenminste geen kwaad."

Mevrouw Van Doren was beslist niet iemand met wie niet te praten viel, en ze was met de beste voornemens beziel. Natuurlijk hield ze van Katherien evenveel als van de andere kinderen, als ze maar niet zo lastig was! Nou ja, de oudste moest de verstandigste zijn, dacht ze, en daarom besloot ze toch maar weer vriendelijk te zijn

als Katherien beneden kwam.

Katherien kwam een halfuur later naar beneden en ze liep naar de keuken, langs de broers en zusjes, alsof ze zich niet bewust was van haar boze aftocht en de scène, die ze nog geen uur geleden had opgevoerd.

„Mam, mag ik vanavond nog even naar juffrouw Vletter?” vroeg ze hangend tegen de keukentafel. „Het is zó gek als ik helemaal niet kom.”

„Dan had je het maar niet moeten afspreken. Toe nou. Kathi, je staat me in de weg. Nee, je gaat niet meer uit. Begrepen?”

Ze mocht de buurt waar ze woonde wel, maar ze was niet zo verblind dat ze de gevaren niet zag en ze peinsde er niet over haar knappe twaalfjarige dochter in het donker rond te laten lopen. Daar was de buurt niet naar. En al was dat wel zo, een meisje van twaalf hoorde 's avonds niet langs de straat te dwalen. Als je dochters had, moest je er minstens zo goed mogelijk op passen.

Dat viel Katherien niet eens zo tegen. Ze wist dat het nooit mocht, maar het was de moeite van het proberen waard geweest, dacht ze wijsgerig.

„Als het dat maar geweest is voor vandaag!” verzuchtte haar moeder, want dat wist je met Katherien nooit.

Dat was de waarheid, want diezelfde avond zorgde Katherien voor een nieuwe sensatie door te verklaren dat ze Katherien helemaal geen mooie naam vond en dat ze daar allang over had nagedacht.

„Omdat je vader en moeder je zo hebben genoemd, hoef je het zelf toch nog niet mooi te vinden,” verdedigde ze zich.

„Kind, doe toch niet zo gek,” zei haar moeder vinnig. „Moeders en vaders kunnen moeilijk aan hun baby's vragen of ze genoeg nemen met hun naam.”

„Nee, maar nou wil ik liever Kim genoemd worden.” Ze leunde met haar kin op beide handen.

„O nee, m'n zus hééft weer wat!” Lies danste als een wilde rond.

„Kim... Kim... om te brullen!”

„Nou, ik vind het mooi,” zei Mien troostend. „Zal ik dan Kim tegen je zeggen, hè?”

Misschien leren ze het dan allemaal, dacht de nieuwe Kim. Ik luister gewoon niet meer als ze me Katherien noemen.

„Je bent toch ook wel een echte Zus Lef,” zei Lies misprijzend. „De hele buurt lacht zich krom... mijn zus Kim!”

„Nou ja, jij maakt wel dat iedereen het morgen al weet.”

Kim haalde haar schouders op. „Het kan me niets schelen, hoor.” „Wat heb je tegen je naam, kind?” Vader Van Doren trok aan de roodbruine bos krullen die met een groen lintje bijeengehouden werd. „Je bent Katherien gedoopt, weet je wel?”

„Ja, maar niemand noemt me zo... Katherien... Katri... Kat... Trientje... brr!” Ze stak haar tong uit. „Het klinkt zo... zo dik... Katherien. Kim klinkt... nou ja, licht, echt licht, en je kunt er geen gekke namen meer van maken.”

„Mij krijg je zo gek niet,” beloofde haar moeder. De breinaalden, waarop een trui voor Guusje groeide, tikkelden vinnig.

Dat zullen we dan nog wel eens zien, dacht haar man maar hij hield wijs geworden door ervaring, zijn mond dicht. Zijn vrouw was voortvarend en wat zij wilde, gebeurde ook, maar Katherien, pardon... Kim... had die eigenschappen van haar moeder geërfd. Misschien botsten hun meningen daarom voortdurend. Hij gaf zijn dochter een goede kans op de overwinning in het geschil om haar naam.

Kim gaf er evenmin antwoord op, ze reageerde gevat maar beslist niet vinnig op de plagerijen van de broers en zussen. Toen haar moeder ten slotte zei: „Naar bed, jongens. Ja, jij ook, Katherien!” keek de jongedame haar moeder met dromerige bruine ogen waarin een ondeugend lichtje schitterde aan, maar ze zei niets. „Zeg, ben je doof?” Haar moeder gaf haar een tikje op de schouder. „Katherien hoort het niet, Kim wél!” Ze lachte en sloeg haar arm om haar moeders hals. „Hè, probéér het nou eens... één keertje maar!” „Nee hoor, vleister. Ga nou maar gauw naar bed!” Het was moeilijk 'Kim' te weerstaan als ze opeens zo stralend lief en hartelijk werd. Ze deed dat beslist niet alleen om haar zin te krijgen, al speelde dat natuurlijk wel een belangrijke rol. De jongedame die zichzelf herdoopt had in Kim ging naar bed met het tevreden gevoel dat het eerste gevecht om haar nieuwe naam toch in haar voordeel geëindigd was.

Van huis uit begon de victorie, dacht ze. Nu nog op school! Misschien als ze juffrouw Vletter vroeg om haar Kim te noemen? En dan de buurt nog. Nou ja, de buurt... het kon haar niets schelen wat 'de buurt' ervan zou zeggen. Als ze haar in plaats van Katherien 'Zus Lef' noemden, wenden ze misschien ook nog wel eens aan Kim. En als dat niet zo was, nou, wat dan nog?

Hoofdstuk 2

„Kathi, opstaan.” Lies porde haar zusje hardhandig tegen haar schouder. „Je weet dat vader niet wachten kan! Toe nou, slaapkop!” Kim was wakker maar hield zich slapende. Niet omdat ze er een hekel aan had om op te staan, maar ze had zich voorgenomen naar geen andere naam te luisteren dan naar de naam die ze zich gekozen had: Kim.

„Loop naar de maan!” wenste Kim kwaad. „Als je m’n naam weet, luister ik pas.”

„Beetje te ver om te lopen,” meende Lies sarcastisch, ze zweeg even en brulde toen: „KIM!”

Kim verrees statig als de opgaande zon en keek Lies met een superieure glimlach aan: „Kind, schreeuw niet zo, maar ik ben toch blij dat je m’n naam wist.”

Lies rende naar beneden en plofte aan de gedekte ontbijttafel neer. „Als jullie die daarboven anders noemen dan Kim, zegt ze geen boe of ba. Helemaal... ffft!” Ze maakte een veelzeggend gebaar in de richting van haar hoofd. „En dáár is ons Kimmetje dan!”

„Ja, schiet nou maar op. Katri of Kim, het kan me niet schelen,” jachtte mevrouw Van Doren. „Opschieten met eten, twéé boterhammen en niet één dunne flinter.”

Kim, die de woorden 'Katri of Kim' als winst beschouwde, deed braaf wat er van haar verwacht werd, hoewel ze een hekel had aan ontbijten.

„Of je komt! Vader wacht op je!” Karel kwam binnenstormen. „Ik heb even geholpen met laden, want jij was er natuurlijk weer niet.”

„Dat is jongenswerk, hoor!” Kim trok hem in het voorbijlopen stevig aan zijn haar. Karel liet zich ook niet onbetuigd en joelend bolderden ze samen de lange donkere trap af.

De burens zullen wel blij zijn! dacht de moeder van het tweetal zuur. 's Morgens om halfzeven zo'n herrie op de trappen! Lastpakken! Ze keek door het raam en zag haar oudste dochter juist in de grote wagen glippen. Gek kind! dacht ze half boos, half vertederd. Kim, nou ja, je kunt het maar leuk vinden! Die heeft ook altijd iets bijzonders. Het is en blijft een buitenbeentje.

Nu deze er toch niet aan kon ontkomen om met haar vader mee te gaan, besloot ze er het beste van te maken. Ze had geen hekel aan autorijden en met vader kon ze wel prettig babbelen, dus stond haar mond niet stil.

„Het wordt fijn weer vandaag. De zon schijnt al lekker!” Kim trok

met een genoeglijk gebaar haar schouders op.

„Ja, luister eens, eh... Kim... ja, wat klinkt dat gek... eh... maar dat wilde ik niet zeggen. Het gaat er maar om dat je me niet weer levert wat je vier weken geleden hebt gedaan. Als ik je wegstuur om een boodschap, blijf je niet de halve middag weg, hè? Als je het toch doet, ga je de hele dag, mooi weer of niet, je bed in en zonder boeken, op water en brood. Goed begrepen, zus?”

Kim keek eens naar haar vaders gezicht. Hij strafte niet gauw, maar als hij het deed, gebeurde het grondig.

„Ja pa,” zei 'zus' braaf. „Ik zal eraan denken.”

„Denken alleen helpt weinig.” Hij werd nog boos als hij aan die zaterdag van vier weken terug dacht. De halve dag had hij met angst in zijn hart staan verkopen. Hij kon de zaken niet alleen laten en wie hij het ook had gevraagd, niemand had Kim, destijds nog Katrien, gezien.

Toen ze, uren later, op een grasgroene appel kluivend aan kwam slenteren, had hij haar warm ontvangen. Kims gedachten waren blijkbaar in dezelfde richting gegaan, want het was haar gewoonte niet om zo'n vriendelijk antwoord te geven als ze een standje kreeg.

Als Kim eenmaal hielp, dan deed ze het vlot en handig, want ze reed niet voor niets al vanaf haar prille kinderjaren met vader mee. Met een zucht van verlichting plofte ze neer op de sinaasappelkist, die ze gewoonlijk tot zitplaats koos. Het was een verborgen plekje en ze kon zelf veel zien. Vooral de manier waarop al die vrouwen in het goed stonden te graaien boeide haar altijd weer.

Ik zou het zelf nooit doen, droomde ze met open ogen. Ik zou in heel mooie winkels kopen en de mooiste dingen die er waren. De juffrouw in de winkel vraagt dan heel vriendelijk wat ik wens en als ik dan gekozen heb, dan pakt ze het allemaal in heel fijn papier. Niet in zo'n gekke pluk papier als vader gebruikt... rol-rol-rol... hupsakee... neem het maar mee! Te géé, mevrouw... nou ver-géét het maar!

Kim geeuwde uitgebreid en luisterde verveeld naar het gesprek dat haar vader voerde met een klant.

„Een tijger krijgt die bloes nog niet kapot!” Hij verschoof zijn sigaret naar zijn andere mondhoek. „Ik meen het... een tijger...”

„Krijgt de bloes niet kapot... maar mijn zoontje wél!” Het klonk zo droog dat Kim hardop begon te lachen. Grijszige ogen keken haar verwonderd aan maar dwaalden daarna weer naar de grappige geruete

overhemden. „Goed genoeg voor de vakantie!” overwoog ze. „Ja, deze drie dan maar!”

Nou... zoontje! Die lange lijs! dacht Kim oneerbiedig, en ze grijnsde zoals haar broer Karel het altijd noemde, van haar ene oor tot het andere.

De jongen die er verveeld bij had staan kijken, zag de reactie op de woorden van zijn moeder. Natuurlijk werd hij nijdig, maar hier konden geen vuisten gebruikt worden om het geschil even tot de juiste proporties terug te brengen, en daarom deed hij het anders.

„Ik draag die ordinaire lorren niet die ze hier verkopen,” zei hij grof. „Maar Floor!” zei zijn moeder, ontzet over de meer dan grove opmerking van haar zoon. „Florian, schaam je toch!”

Florian schaamde zich hoegenaamd niet, draaide zich om en liep weg.

„Geeft u die sportbloesjes toch maar.” De moeder van de driftige jongen was verlegen met de situatie.

„Och mevrouw, ik heb zelf thuis een heel stel van die lieverdjes.” Kims vader was er niet van onder de indruk. „Hij is gewoon kwaad. U hoeft er echt niet over in te zitten.” Hij draaide gewoontegetrouw de aankoop in een krant en incasseerde met vriendelijke onverschilligheid het geld.

De klant propte het pakje in haar dure leren tas en haastte zich weg. Toen keerde Van Doren zich naar zijn dochter en vroeg streng: „En wat heb jij gedaan achter mijn rug? Dat joch werd niet voor niks zo giftig, hè? Ik ken jouw lievigheidsjes wel zo ongeveer. Vertel op!” „Ik heb gewoon gelachen, héél gewoon,” zei Kim. „Ze had het over haar zoontje... nou zeg! Hij keek al die tijd zo nijdig. Florian zal ze wel uitgemeten krijgen van moe, en dat verdient-ie ook. Ik zou dat bloesje ook niet moeten, maar...”

Vaders forse hand dreef Kim buiten de kraam naar de achterzijde. „Hou je mond en gauw wat. Je stond m'n hele business te nekken... jij! Iedereen stond te luisteren. Fijne reclame als je eigen dochter de waren staat te kraken. Hier, ga dat geld eens wisselen bij Kramer en haal koffie. Je komt direct terug. En als je het niet doet, zul je eens zien wat ik doe.”

Kim maakte dat ze wegkwam. Over vaders boosheid maakte ze zich geen zorgen, maar als ze hard liep, haalde ze misschien Floor en zijn moeder nog in en dan kon ze kijken of hij een standje had gekregen. Zoiets merkte je wel, dacht ze. Trefzeker nam ze de smalle gang tussen de kramen door en bereikte juist op tijd de parkeerplaats om

te horen dat moeder en zoon, staande bij een zilverkleurige auto, verschil van mening hadden.

„Denk je dat ik zin heb om altijd met jou voor gek te staan!” hoorde Kim een heel boze moeder zeggen. „Ik doe m'n best om jouw kampeerspullen bijeen te krijgen omdat je er zelf geen zin in hebt. Je laat alles op mij rusten.”

„Welnee, maar ik had gewoon vandaag geen zin en u wilt altijd uw zin doordrijven en bovendien zijn het monsterlijke dingen, voor mijn part gebruikt u ze als poetslap, maar ik moet ze niet. U met uw marktcomplexen!”

Hij had staan kijken hoe zijn moeder met de sleutel van het autoportier stond te manoeuvreren.

„Geef maar, laat mij het maar doen. En, o ja, moeder, als u dadelijk wegrijdt, kijk dan uit dat u met achteruitsteken die bloemenkraam niet omverrijdt.”

Ze zei niets maar plofte op haar plaats achter het stuur neer en de jongen slenterde om de wagen heen. Vóór hij instapte, ontdekte hij het meisje uit de textielkraam weer, en hij realiseerde zich dat ze waarschijnlijk het gesprek had staan afluisteren.

„Maak dat je wegkomt, klein mispunt,” zei hij verachtelijk. „Als je tenminste niet door mijn moeder van de sokken gereden wilt worden.”

„Zal ik zelf wel op letten!” Ze stak een onbetamelijk eind tong uit. „Engerd, ik hoop dat je de bloesjes dragen moet van je moeder, maar ze zijn veel te mooi voor jou... wie heet er nou Flórian!”

Ze holde weg, overtuigd dat ze brutaal en kwajongensachtig was geweest, maar ze voelde zich heerlijk opgelucht. De rest van de weg legde ze dravend af en tante Nelly, een zuster van haar moeder, had de koffie in de thermoskan en de kopjes in de boodschappentas klaargezet.

Koffie van huis meenemen deed Van Doren nooit. Zijn schoonzuster zette fijne koffie, en ze vond het heerlijk, als er iedere week even iemand van de familie binnen kwam draven, altijd haastig, maar meestal kwam ze zelf de koffiespullen terughalen. Een enkele keer reed ze mee naar huis, en dat vonden de kinderen Van Doren een feest, en Kim was er dol op om bij haar tante te blijven logeren. Tante Nelly was jong weduwe geworden en had geen kinderen, maar wel een heel mooi huis en geen gebrek aan geld en goede smaak. In de ogen van de kinderen was ze heel erg rijk, maar in werkelijkheid had ze alleen maar een goed pensioen.

„Ik moet ook altijd hollen.” Kims gezichtje betrok. „Ik vind het hier juist zo gezellig! Hè toe, mag ik vanavond en morgen hier blijven? Vraagt u het straks aan vader?”

Nelly Witkamp keek naar het vragende, verlangende gezichtje, dat naar haar werd opgeheven. Ze zou het voor geen goud bekennen en ze deed moeite om zich aan te passen bij het milieu van haar zuster, maar ze kon er niets aan doen dat ze het allemaal ontgroeid was, de buurt, de huizen daar en de hele sfeer. De rommelige drukte bij haar zuster thuis stond haar ook tegen, ook al hield ze zich voor dat het toch ook haar eigen milieu was geweest. Haar huwelijk met de eerste stuurman Hein Witkamp was zo iets als een sprookje geweest voor de familie.

„Het is boven haar stand en ik hoop dat ze het wennen kan,” had haar oudere zuster bedenkelijk gezegd. „Maar ja, Nel is altijd de uitblinker geweest.”

Nelly had bijzonder goed kunnen wennen en de tien jaren van haar huwelijk waren heel gelukkig geweest. Maar toen haar man verongelukte, stond Nelly alleen. Ze had geen kinderen en ze was, hoe ze er ook tegen vocht, haar oude omgeving te veel ontgroeid om daar voortdurend troost en gezelschap te zoeken. Daarom had ze nu altijd een vaag medelijden met Kim, net zo'n uitblinkertje als ze zelf was geweest, en ze voelde zich evenmin thuis, nu al niet, in haar eigen omgeving. Het was geen kind voor zo'n rommelig huishouden. Kim was leergierig, ze hield van muziek, maar dat kon ze thuis beter vergeten. Lezen, fijn rustig wegkruipen met een boek, en dan plaatjes draaien... het waren Kims dierbaarste wensen, maar thuis krakeelden altijd kinderen en de radio stond zo keihard aan, dat Kim, die een aangeboren gevoel voor mooie muziek had, er duizelig van werd. Kim was thuis een lastig kind, maar zodra ze bij haar tante logeerde, bestond er geen rustiger en vriendelijker persoontje.

„Van mij mag je gerust blijven, hoor,” zei Kims tante vriendelijk. „Ik vind het altijd heerlijk om gezelschap te hebben.”

„Als u dat dan zegt en niet dat ik zo graag wil?” vroeg Kim bijdehand.

„Komt u dan straks? Ik ga nou vlug terug, want anders wordt vader boos en mag het zeker niet. Hij is toch al niet te best gehumeurd omdat ik zijn klanten weggejaagd heb, maar dat vertel ik straks wel. Dag tante Nel!”

„Niet te vlug, hè?” Kims vader snakte naar koffie, hij had het koud

en bovendien was hij nog steeds kwaad op zijn dochter. „Kon je weer niet wegkomen bij tante Nel?”

Kim wilde haar kansen niet verknoeien dus schonk ze zwijgend koffie in. Voor de rest van de dag werkte ze zo hard mee als van haar verlangd werd. Ze schonk koffie, zorgde voor brood, sjouwde spullen aan en ging kranten halen toen haar vader tekortkwam. De verafschuwde bloesjes vlogen weg. Kim vroeg zich af waarom! Zelf zou ze voor geen geld zo'n ding aangetrokken hebben, maar wat kon het háár eigenlijk schelen dat haar vader met een overtuigingskracht alsof hij zijn waar ver onder de prijs verkocht de mensen vrij inferieure waar aansmeerde? Ze waren toch vrij om al of niet te kopen! Toch vond ze het niet leuk als haar vader met een stalen gezicht vertelde dat hij zulke fantastisch mooie spullen ver onder de prijs kon verkopen omdat hij toevallig 'vooraan had gestaan' bij een fabriek die failliet was gegaan.

„Ik vind je oneerlijk,” had ze eens tegen haar vader gezegd. „Je weet heel goed dat het allemaal onzin is...”

„Zo is de handel, meid. Denk jij dat het in het groot anders is en dat al die advertenties niets dan waarheid zeggen? Kom nou! Hoe harder ik liegen kan, des te beter kan ik voor jullie zorgen.” Hij was overigens helemaal niet beledigd geweest door Kims opmerking. Kims vader keek niet al te verbaasd op toen zijn schoonzuster hem tegen het eind van de middag kwam bezoeken.

„Moet je ook een bloesje? Fijn voor de vakantie!” Hij knipoogde spottend en nam de slanke, elegante verschijning met goedkeurende ogen op.

Nelly leek in niets op haar oudere zuster en ze was net zo'n buitenbeentje geweest als Kim nu, daarom konden die twee zo goed met elkaar opschieten. Kims moeder had eens met goedbedoelde troostwoorden, waarin iets van zelfverheerlijking had geklonken, gezegd: „Je hebt het niet getroffen, Nel, en ik vind het beroerd voor je. Wat zou je ervoor geven als je in mijn plaats was, hè? Ik ben niet zo sjiek als jij, maar toch... Ik zou toch niet in jouw plaats willen zijn.”

Nelly had zonder een spoor van hatelijkheid in haar zachte stem gezegd: „Ik heb heel veel van mijn man gehouden en ik ben gelukkig geweest. Dat kan niemand me afnemen. Hij heeft me maar één keer verdriet gedaan... Door Hein ben ik geworden wat ik nu ben. Ik bedoel niet in de eerste plaats de materiële welstand.”

Op dat punt werd het gesprek, waarnaar Kim met intense aan-

dacht had geluisterd, verbroken door het binnenkomen van twee vechtende kinderen. Kim had zich lang afgevraagd wat haar tante had willen zeggen, maar ze had nog geen gelegenheid gekregen het haar te vragen.

„Nee jongen, ik heb geen bloes nodig!” Nellie schoot in de lach. „Ik heb een verzoek. Mag Kim dit weekend bij mij blijven? Ik voel me erg alleen.”

Kims vader keek haar nadenkend aan. Drie jaar geleden was Nelly's man gestorven, hij wist de juiste datum niet meer maar het moest wel rond deze tijd geweest zijn. Als ze het nu prettig vond om gezelschap te hebben, kon Kim wat hem betrof blijven. Misschien kwam ze dan ook wat tot rust, want hij vond haar de laatste tijd zenuwslopend lastig. En omdat zijn vrouw ook niet tot de geduldigsten behoorde, was er voortdurend herrie in huis. Het vooruitzicht van een rustig weekend stond hem wel aan, vooral omdat hij wist dat Kim het zelf ook heerlijk vond, bij tante Nelly te logeren. Alle partijen konden tevreden zijn.

„Ga dan maar mee, Kim,” zei hij. „Ik kan het nou wel zonder je af. Nel, hoe komt ze thuis? Zet je haar op de trein of zo?”

„Ik breng haar morgenavond.”

Nelly voelde hoe Kim haar arm nam en ze keek neer in een paar stralende ogen.

„Dag vader!” zei Kim, maar ze had verder geen belangstelling en voor ze zich had omgedraaid, was ze haar vader vergeten. Trots en gelukkig hing ze aan tante Nelly's arm. „Hè, gezellig!” zei ze zo spontaan als ze het thuis nooit kon zijn.

„Ja, dat vind ik ook. Dan gaan we eerst samen winkelen.” Tante Nelly drukte de arm van het meisje met een hartelijk gebaar tegen zich aan. „Eerst gaan we een leuke pyjama voor je kopen en een tandenborstel. Ik neem aan dat je altijd netjes je tanden poetst en het nooit vergeet?”

„Kijk maar!” Kim liet twee rijen gezond glanzende tanden zien. „Ik vind het vies om niet te poetsen. Ze zijn mooi, hè?”

„Ja, ijdeltuit,” zei tante Nelly.

Ze kocht de beloofde pyjama en de tandpasta met een heel mooie borstel, een heerlijk stuk zeep en een mooi zakkammetje. Het waren allemaal schatten voor Kim, omdat ze nu eens iets zelf mocht uitzoeken.

Omdat Kims tamelijk volwassen vestje er na een lange dag ook niet onberispelijk meer uitzag, vond tante Nelly dat ze nu ook